

**PROGRAMA CONȚINÂND TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU
SUSȚINEREA EXAMENULUI DE ACORDARE A DEFINITIVĂRII ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNT LA SPECIALIZAREA CONSILIERE PSIHOPEDAGOGICĂ**

**A. TEMATICA LA DISCIPLINA DE SPECIALITATE CONSILIERE
PSIHOPEDAGOGICĂ**

I. EVOLUȚIA PSIHOLOGIEI CA ȘTIINȚĂ

1. Obiectul psihologiei.
2. Demers științific în psihologie. Psihologia științifică vs psihologia de simț comun. Psihologia contemporană și locul ei în sistemul științelor.
3. Tendințe și curente în psihologia contemporană.

II. SISTEMUL PSIHIC UMAN

1. Sistemul psihic uman ca sistem de prelucrare de informație: percepția, atenția, reprezentarea și organizarea cunoștințelor, memoria, limbajul, rezolvarea de probleme, decizia.
2. Inteligența și performanța inteligentă; delimitări conceptuale și aplicații în practica educațională.
3. Emoțiile și motivația (modele teoretice ale emoțiilor și motivației, afectivitatea pozitivă vs afectivitatea negativă, inteligența emoțională, emoții și mecanisme de apărare, factori socio-contextuali și factori personali ai motivației pentru studiu).

III. PERSONALITATEA

1. Importanța studiului personalității.
2. Clasic și modern în abordarea personalității.
3. Paradigme în abordarea personalității.
4. Distincția structură / procese / dezvoltare a personalității în cadrul teoriilor personalității.
5. Modele de analiză multinivelară a personalității

IV. ELEMENTE DE PSIHOLOGIA DEZVOLTĂRII / VÂRSTELOR

1. Conceptul de dezvoltare.
2. Factorii dezvoltării ontogenetice: ereditate, mediu, interacțiunea ereditate-mediu.
3. Tipic și atipic în dezvoltarea cognitivă.
4. Etape de dezvoltare (cognitivă, afectivă, socială).

V. DIVERSITATE ȘI INDIVIDUALITATE ÎN POPULAȚIA ȘCOLARĂ

1. Surse de diversitate în populația școlară și implicații educaționale; diferențe culturale, diferențe de gen, diferențe de statut socio-economic, diversitate cognitivă.
2. Excepționalitate și copii cu cerințe speciale: dificultăți specifice de învățare, supradotare, deficiențe senzoriale și deficiențe de comunicare.
3. Tratare individualizată: principii și modalități de realizare.

VI. CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ

1. Rolul consilierii psihopedagogice în procesul formativ. Domenii de aplicare.

2. Caracteristicile consilierii.
3. Obiectivele consilierii.

VII. NORME ETICE ÎN CONSILIERE

1. Responsabilitățile consilierilor psiho-educationali.
2. Relația de consiliere.
3. Formarea continuă și evaluarea activității consilierilor.
4. Dileme și tipuri de probleme etice în activitatea de consiliere.
5. Colaborarea cu alți specialiști.

VIII. ABORDĂRI ÎN CONSILIERE ȘI ABILITĂȚILE CONSILIERULUI

1. Delimitări conceptuale / distincții între: consiliere psihologică, consiliere școlară, consilierea carierei /vocațională, consiliere educațională.
2. Paradigme în consiliere
3. Atitudini și abilități în consiliere
4. Strategii și tehnici de consiliere educațională.
5. Proiectarea activităților de consiliere psihopedagogică.

IX. Autocunoaștere și dezvoltare personală.

1. Principiile psihologiei centrate pe persoană.
2. Cunoașterea de sine, imaginea de sine, stima de sine.
3. Modalități de dezvoltare a competenței emoționale.
4. Metode de autocunoaștere; cunoaștere și intercunoaștere.

X. MANAGEMENTUL COMUNICĂRII

1. Rolul comunicării în procesul de consiliere.
2. Niveluri, tipuri, bariere ale comunicării.
3. Modalități de ameliorare a comunicării: comunicarea asertivă (timiditatea și agresivitatea: operaționalizare, cauze și consecințe).
4. Conflictul și managementul conflictelor.
5. Relații și interacțiuni în clasă.

XI. EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE

1. Stil de viață sanogen și stil de viață patogen.
2. Comportamente de risc: fumatul, consumul de alcool, consumul de droguri, dependența de internet.
3. Managementul unui stil de viață sănătos; programe de prevenție a îmbolnăvirilor și a educației pentru sănătate.
4. Managementul stresului.

XII. MANAGEMENTUL COMPORTAMENTAL AL GRUPULUI DE ELEVI / PREȘCOLARI.

1. Dimensiuni de analiză ale managementului clasei; evaluarea eficienței managementului clasei.
2. Analiza funcțională a comportamentului; strategii și proceduri de analiză a comportamentului.

3. Practici inadecvate de control comportamental vs disciplinarea pozitivă.
4. Strategii de prevenție a comportamentelor dezadaptative și programe de modificare comportamentală aplicabile în clasă.

XIII. MANAGEMENTUL SITUAȚIILOR DE CRIZĂ

1. Abordarea de tip preventiv a situațiilor de risc: sinuciderea, avortul, abuzul fizic și sexual.
2. Violența și hărțuirea; forme de hărțuire și violență fizică și psihică.
3. Comportamentul antisocial, comportamentele violente. Consilierea elevilor cu probleme de conduită.

XIV. ÎNVĂȚAREA ÎN CONTEXT ȘCOLAR. STRATEGII ȘI TEHNICI DE ÎNVĂȚARE EFICIENTĂ.

1. Concepte de bază: randamentul învățării, progresul în învățare, autoeficacitatea în învățare, convingeri despre învățare, stiluri de învățare.
2. Optimizarea învățării: condițiile învățării eficiente, dezvoltarea strategiilor de învățare: strategii de memorare, elaborare, organizare, gândire critică.
3. Autoreglarea procesului de învățare: componente cognitive motivaționale, comportamentale și contextuale, strategii ale învățării autoreglate: controlul cognitiv (planificarea studiului, automonitorizarea, autoevaluarea, managementul timpului), managementul efortului, managementul emoțiilor.
4. Creativitatea: forme și modalități de stimulare.
5. Forme, factori, strategii de prevenire și intervenție în cazuri de: insucces școlar, absentism și abandon școlar.

XV. METODE ȘI STRATEGII DE IMPLICARE A PĂRINȚILOR ÎN CONSILIEREA COPIILOR ȘI ADOLESCENȚILOR

1. Tipuri de familii. Stiluri parentale.
2. Colaborarea cu părinții în asistarea copiilor. Oferte de training pentru părinți.
3. Diferențe de gen în creșterea și educarea copiilor.
4. Familia în criză: divorț, deces, abandon, abuz de substanțe, boli, părinți plecați la muncă în străinătate, etc. Strategii de intervenție specifică.
5. Parteneriatul școală-familie.

XVI. CONSILIEREA ÎN CARIERĂ

1. Specificul activităților de orientare vocațională
2. Construcția identității vocaționale: autocunoaștere, investigarea caracteristicilor personale relevante pentru carieră, explorarea ocupațională, promovarea personală.
3. Explorarea traseelor educaționale și profesionale, planificarea carierei.
4. Utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare TIC în consilierea carierei;
5. Metode și tehnici ale consilierii carierei. Marketing personal;
6. Decizia de carieră: stiluri decizionale, pași în luarea deciziei.
7. Tipuri de programe informatice utilizate în consilierea carierei: utilitate, clasificare, analiză comparativă, avantaje / dezavantaje.

XVII. CONSILIEREA CADRELOR DIDACTICE 1. Principiile consilierii adulților. 2. Dezvoltarea relațiilor școală-elev-părinți. 3. Modalități de intervenție în optimizarea climatului școlar.

B. BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA CONSILIERE PSIHOPEDAGOGICĂ

Băban, A. (1998). *Stres și Personalitate*. Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Băban, A. (2009). *Consiliere educațională*. Ed. ASCR, Cluj -Napoca.

Benga, M. Miclea (ed.), (2001). "Development and Cognition", Presa Universitară Clujean, Cluj-Napoca.

Bunescu, Gh., Alecu, G., Badea, D. (1997). *Educația părinților - strategii și programe*. Ed. Didactică și Pedagogică, București.

Ciocu, C. (1998). *Interacțiunea părinți-copii*. Ed. Amaltea, București.

Cosmovici, A., Iacob, L. (1998). *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași

Dumitru, I. A. (2008). *Consiliere psihopedagogică*. Ed. Polirom, Iași.

Dumitru, I., A. (2000). *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*. Editura de Vest, Timișoara.

Eliade, S. (2000). *ABC-ul consilierii*, Ed. Hiperborea, Turda.

Gliga, L. (2001). *Managementul conflictului*. Ed. Tipogrup Press, București.

Holdevici, I. (2001). *Ameliorarea performanțelor umane prin tehnici de psihoterapie*. Ed. Orizonturi, București.

Iucu, R. (2000). *Managementul și gestiunea clasei de elevi - fundamente teoretico - metodologice*. Editura Polirom, Iași.

Jigău, M. (2001). *Consilierea carierei*. Editura Sigma, București .

Lemeni, G., Miclea, M., (2005). *Consiliere și orientare. Ghid de educație pentru carieră*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Miclea, M. (2004). *Psihologie cognitivă*. Ed. Polirom. Iași.

Mih, V. (2010 Vol I și II). *Psihologie educațională*. Ed ASCR, Cluj-Napoca.

Muro, J. J., Kottman, T. (1995). *Guidance and Counseling in the Elementary and Middle Schools*, Ed. Brown & Benchmark, Inc.

Opre, A. (2003 Ed. I, 2006 Ed. II). *Introducere în teoriile personalității*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Opre A., Boroș S. (2006). *Personalitatea în abordările psihologiei contemporane*. Cluj-Napoca.

Opre, A. (Editor). *Noi tendințe în psihologia personalității. Vol I și II.*, Cluj Napoca: Editura ASCR.

Parot, F., și Richelle, M., (1995). *Introducere în psihologie: Istoric și metode*, Ed. Humanitas, București.

Radu, I., Druțu, I., Mare, V., Miclea, M., Podar, T., Preda, V. (1991). *Introducere în psihologia contemporană*. Editura Sincron, Cluj-Napoca

Șchiopu, U., Verza, E. (1997). *Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții*. Ed. Didactică și Pedagogică, București.

Ștefan, C. Și Kallay, E. (2011). *Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari. Ghid practic pentru părinți*. Ed. ASCR, Cluj-Napoca. 5

- Stevenson L., Miclea M., Opre, A. (2007). *Orientarea în carieră*. Ed. Atelier Didactic, București.
- Smith, Edward E. (2005). *Introducere în psihologie*, Editura Tehnica, București.
- Stoica - Constantin, A., Neculau, A. (1998). *Psihosociologia dezvoltării copilului*. Ed. Polirom, Iași.
- Vernon A. (2004) *Consilierea în școală. Dezvoltarea inteligenței emoționale prin educație rațional-emoțională și comportamentală. Clasele IX- XII*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.
- Vernon A. (2004). *Consilierea în școală. Dezvoltarea inteligenței emoționale prin educație rațional-emoțională și comportamentală. Clasele I-IV*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.
- Vianin, P. (2011). *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.
- Zlate, M (2000). *Fundamentele psihologiei*. Editura Pro-Humanitas, București.
- Vernon A. (2004). *Consilierea în școală. Dezvoltarea inteligenței emoționale prin educație rațional-emoțională și comportamentală. Clasele V-VIII*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.

C. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI CONSILIERE PSIHOPEdagogică

I. PROFESORUL EXPERT VS. PROFESORUL NOVICE. ELEVUL EXPERT VS. ELEVUL NOVICE

1. Principiile unei predări eficiente.
2. Diferențe semnificative profesori experți / profesori novici (modul de organizare și structurare a cunoștințelor, abilitățile rezolutive, abordarea creativă a problemelor din clasă, abilitățile metacognitive, abilitățile de comunicare, abilitățile manageriale).

II. PROIECTAREA, ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE LA DISCIPLINA CONSILIERE PSIHOPEdagogică

1. Paradigme majore utilizate în predare – învățare - evaluare. predarea - învățarea centrată pe profesor. predarea-învățarea centrată pe elev.
2. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplina Psihopedagogia specială. Competențe generale, competențe specifice. Operaționalizarea obiectivelor/ competențelor.
3. Proiectarea activității didactice: proiectarea unității de învățare, proiecte de lecție (pentru diferite tipuri de lecții), proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.
4. Algoritmul proiectării activităților de consiliere de grup.

III. STRATEGII DIDACTICE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE - ÎNVĂȚARE - EVALUARE

1. Metode didactice specifice: clasificare, prezentare, caracterizare, utilizarea metodelor centrate pe elev / tehnicilor de învățare prin cooperare.
2. Mediul de instruire, mediul relațional și mediul comunicațional. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării în construirea unor medii active de instruire.
3. Evaluarea procesului instructiv-educativ, a progresului și a rezultatelor școlare.
4. Dezvoltarea motivațională și socio-emoțională în mediul educațional.

D. BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DE SPECIALITATE

Arends, R., (1994). *Learning to Teach*. McGraw-Hill.

Hartman H.J., (2001). *Teaching Metacognitively*, in H.J.Hartman (eds.), *Metacognition in learning and instruction*, Kluwer, Dorodecht, Holand.

Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. Kagan, San Clemente.

Lefrancois, R. G. (2000). *Psychology of Teaching*, Wadsworth Belmont, C.A.

Marcus, S., coord. (1999). *Competența didactică*. Editura All, București

Mih, C. (2010). *Învățarea autoreglată și dezvoltarea metacognitivă; modele teoretice și aplicații*. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.

Mih, V. (2010 Vol I și II). *Psihologie educațională*. Ed ASCR, Cluj-Napoca.

Minder, M. (2011). *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. Cognitivismul operant*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Sternberg, R. J. & Williams, W. M., (2002). *Educational psychology*. Boston, MA, Allyn & Bacon

Vianin, P. (2011). *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare*. Editura ASCR, Cluj-Napoca.

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate include și planurile-cadru, programele școlare pentru disciplina Consiliere psihopedagogică (toți anii de studiu).